

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z biologii

Szkoła Podstawowa im. Bł. Jana Pawła II w Siedliskach Drugich

Nauczyciel: Anna Augustyńska

Podręcznik: Puls Życia

Wydawnictwo: Nowa Era

Klasa 5

1. BIOLOGIA – NAUKA O ŻYCIU

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń wie, że biologia jest nauką o życiu i organizmach żywych, wymienia przykłady organizmów żywych, przy pomocy nauczyciela wskazuje podstawowe czynności życiowe.

Ocena dostateczna (3)

Uczeń określa, czym zajmuje się biologia, wymienia i krótko opisuje podstawowe cechy organizmów, rozpoznaje czynności życiowe u roślin i zwierząt.

Ocena dobra (4)

Uczeń opisuje wszystkie podstawowe czynności życiowe organizmów, wyjaśnia, dlaczego oddychanie, odżywianie i rozmnażanie są niezbędne do życia, podaje przykłady dziedzin biologii (np. botanika, zoologia).

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń charakteryzuje czynności życiowe organizmów, wymienia i opisuje poziomy organizacji życia (komórka – tkanka – narząd – układ narządów – organizm) poprawnie posługuje się terminologią biologiczną.

Ocena celująca (6)

Uczeń wyjaśnia znaczenie biologii w życiu człowieka i ochronie środowiska, samodzielnie wyszukuje informacje biologiczne i potrafi je zaprezentować, formułuje wnioski i uogólnienia.

2. BUDOWA I CZYNNOSCI ŻYCIOWE ORGANIZMÓW

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń wymienia podstawowe czynności życiowe, wie, że organizmy są zbudowane z komórek, rozpoznaje komórkę jako element budowy organizmu.

Ocena dostateczna (3)

Uczeń opisuje wybrane czynności życiowe, wymienia podstawowe elementy komórki, rozróżnia komórkę roślinną i zwierzęcą (na ilustracji).

Ocena dobra (4)

Uczeń opisuje budowę komórki roślinnej i zwierzęcej, wyjaśnia funkcje podstawowych elementów komórki, omawia zależność budowy organizmu od pełnionych funkcji.

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń porównuje komórkę roślinną i zwierzęcą, wyjaśnia znaczenie poszczególnych czynności życiowych, stosuje poznane pojęcia w zadaniach problemowych.

Ocena celująca (6)

Uczeń analizuje procesy życiowe organizmów, interpretuje schematy i rysunki biologiczne, samodzielnie wyciąga wnioski.

3. WIRUSY, BAKTERIE, PROTISTY I GRZYBY

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń rozpoznaje wirusy, bakterie, protisty i grzyby jako grupy organizmów, podaje przykłady ich występowania.

Ocena dostateczna (3)

Uczeń opisuje podstawowe cechy bakterii i grzybów, podaje przykłady chorób wywoływanych przez wirusy, wie, że nie wszystkie mikroorganizmy są szkodliwe.

Ocena dobra (4)

Uczeń opisuje budowę bakterii i grzybów, porównuje wirusy z organizmami komórkowymi, wyjaśnia znaczenie mikroorganizmów w przyrodzie.

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń omawia rolę bakterii i grzybów w środowisku i gospodarce człowieka, charakteryzuje protisty, rozróżnia organizmy pożyteczne i chorobotwórcze.

Ocena celująca (6)

Uczeń ocenia znaczenie mikroorganizmów dla życia na Ziemi podaje przykłady zastosowania mikroorganizmów, analizuje skutki ich działalności.

4. TKANKI I ORGANY ROŚLINNE

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń wymienia organy roślinne, rozróżnia organy nadziemne i podziemne.

Ocena dostateczna (3)

Uczeń podaje funkcje korzenia, łodygi, liścia, kwiatu, rozpoznaje podstawowe tkanki roślinne.

Ocena dobra (4)

Uczeń opisuje budowę i funkcje tkanek roślinnych, omawia budowę korzenia, łodygi i liścia.

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń wyjaśnia związek budowy tkanek z ich funkcją, omawia przystosowania organów roślinnych do środowiska.

Ocena celująca (6)

Uczeń analizuje budowę organów roślinnych, wyciąga wnioski na podstawie obserwacji i schematów.

5. RÓŻNORODNOŚĆ ROŚLIN

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń rozpoznaje rośliny jako organizmy samożywne, podaje przykłady roślin znanych z życia codziennego

Ocena dostateczna (3)

Uczeń wymienia główne grupy roślin, zna podstawowe cechy mchów, paprotników i roślin nasiennych.

Ocena dobra (4)

Uczeń opisuje cechy charakterystyczne poszczególnych grup roślin, podaje przykłady przedstawicieli.

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń porównuje grupy roślin, omawia ich znaczenie w przyrodzie i życiu człowieka.

Ocena celująca (6)

Uczeń: wyjaśnia przystosowania roślin do różnych środowisk, samodzielnie analizuje zależności środowiskowe.

KLASA 6

DZIAŁ 1. ŚWIAT ZWIERZĄT

Ocena dopuszczająca

Uczeń wyjaśnia pojęcie *zwierzę*, wymienia podstawowe cechy zwierząt (wielokomórkowość, cudzożywność, zdolność ruchu), rozróżnia zwierzęta kręgowie i bezkręgowie, podaje przykłady zwierząt żyjących w różnych środowiskach.

Ocena dostateczna

Uczeń opisuje podstawowe funkcje życiowe zwierząt (odżywianie, oddychanie, rozmnażanie), wymienia poziomy organizacji ciała zwierząt, podaje przykłady przystosowań zwierząt do środowiska życia, wskazuje znaczenie zwierząt w przyrodzie.

Ocena dobra

Uczeń definiuje pojęcia: **komórka, tkanka, narząd, układ narządów, organizm**, porównuje zwierzęta jedno- i wielokomórkowe, wyjaśnia zależność między budową a trybem życia zwierząt, poprawnie posługuje się podstawową terminologią biologiczną.

Ocena bardzo dobra

Uczeń charakteryzuje różnorodność świata zwierząt, analizuje przystosowania zwierząt do środowisk lądowych i wodnych, uzasadnia potrzebę ochrony zwierząt.

Ocena celująca

Uczeń: samodzielnie klasyfikuje zwierzęta na podstawie cech, wyciąga wnioski na podstawie obserwacji i opisów.

DZIAŁ 2. PŁAZIŃCE, NICIENIE, PIERŚCIENICE

Ocena dopuszczająca

Uczeń wymienia cechy wspólne płazińców, nicieni i pierścienic, rozpoznaje wybrane gatunki (np. tasiemiec, glista, dżdżownica), wie, że wśród nich występują pasożyty.

Ocena dostateczna

Uczeń opisuje budowę zewnętrzną omawianych grup, podaje środowiska ich życia, wymienia sposoby zakażenia pasożytami.

Ocena dobra

Uczeń porównuje budowę i tryb życia płazińców, nicieni i pierścienic, opisuje znaczenie dżdżownic w procesach glebotwórczych, wyjaśnia wpływ pasożytów na zdrowie człowieka.

Ocena bardzo dobra

Uczeń analizuje przystosowania do pasożytniczego trybu życia, porównuje układy narządów omawianych grup, uzasadnia znaczenie pierścienic w ekosystemach.

Ocena celująca

Uczeń samodzielnie wyjaśnia zależności między budową a trybem życia, proponuje działania profilaktyczne zapobiegające chorobom pasożytniczym, wykorzystuje dodatkowe źródła wiedzy.

DZIAŁ 3. STAWONOGI I MIĘCZAKI

Ocena dopuszczająca

Uczeń wymienia cechy stawonogów i mięczaków, rozpoznaje owady, pajęczaki, skorupiaki i mięczaki.

Ocena dostateczna

Uczeń opisuje budowę zewnętrzną stawonogów, wymienia środowiska życia mięczaków, podaje przykłady znaczenia stawonogów dla człowieka.

Ocena dobra

Uczeń porównuje główne grupy stawonogów, opisuje rozwój owadów z przeobrażeniem i bez przeobrażenia, charakteryzuje budowę mięczaków (muszla, noga, worek trzewiowy).

Ocena bardzo dobra

Uczeń analizuje przystosowania stawonogów do środowiska życia, wyjaśnia rolę mięczaków i stawonogów w ekosystemach, poprawnie stosuje terminologię biologiczną.

Ocena celująca

Uczeń: samodzielnie klasyfikuje stawonogi na podstawie cech, omawia pozytywne i negatywne znaczenie stawonogów, rozwiązuje zadania problemowe.

DZIAŁ 4. KRĘGOWCE ZMIENNOCIEPLNE

Ocena dopuszczająca

Uczeń wymienia grupy kręgowców zmiennocieplnych, podaje przykłady ryb, płazów i gadów.

Ocena dostateczna

Uczeń opisuje środowisko życia kręgowców zmiennocieplnych, wymienia podstawowe cechy ich budowy.

Ocena dobra

Uczeń porównuje ryby, płazy i gady, wyjaśnia pojęcie *zmiennocieplność*, opisuje rozmnażanie i rozwój płazów, rozumie na czym polega rozwój prosty i złożony

Ocena bardzo dobra

Uczeń analizuje przystosowania do życia w wodzie i na lądzie, wyjaśnia znaczenie kręgowców zmiennocieplnych w przyrodzie.

Ocena celująca

Uczeń interpretuje zależności między środowiskiem a budową organizmów,

DZIAŁ 5. KRĘGOWCE STAŁOCIEPLNE

Ocena dopuszczająca

Uczeń wymienia cechy ptaków i ssaków, rozpoznaje wybrane gatunki znane z życia codziennego

Ocena dostateczna

Uczeń opisuje pokrycie ciała ptaków i ssaków, wymienia i charakteryzuje środowiska ich życia.

Ocena dobra

Uczeń porównuje ptaki i ssaki pod względem budowy i sposobu życia, wyjaśnia pojęcie *stałocieplność*, opisuje w jaki sposób te zwierzęta sprawują opiekę nad potomstwem.

Ocena bardzo dobra

Uczeń analizuje i omawia przystosowania ptaków do lotu, uzasadnia znaczenie ssaków i ptaków w przyrodzie.

Ocena celująca

Uczeń rozwiązuje zadania problemowe o podwyższonym stopniu trudności, prezentuje wiedzę rozszerzoną i praktyczną.

Klasa 7

ORGANIZM CZŁOWIEKA – BUDOWA I FUNKCJONOWANIE

Ocena dopuszczająca

Uczeń wymienia poziomy organizacji ciała człowieka, wskazuje podstawowe układy narządów, wie, że układy współpracują ze sobą.

Ocena dostateczna

Uczeń opisuje funkcje wybranych układów narządów, podaje przykłady narządów wchodzących w skład układów, zna podstawowe pojęcia związane z budową organizmu.

Ocena dobra

Uczeń wyjaśnia zależności między budową a funkcją narządów, porównuje role poszczególnych układów, poprawnie stosuje podstawową terminologię biologiczną.

Ocena bardzo dobra

Uczeń analizuje współdziałanie układów narządów, wyjaśnia wpływ stylu życia na funkcjonowanie organizmu, uzasadnia konieczność dbania o zdrowie.

Ocena celująca

Uczeń samodzielnie formułuje wnioski, wykorzystuje wiedzę w sytuacjach problemowych, posługuje się wiedzą wykraczającą poza program

UKŁAD RUCHU

Ocena dopuszczająca

Uczeń wymienia elementy układu ruchu, wskazuje funkcje szkieletu i mięśni.

Ocena dostateczna

Uczeń opisuje budowę kości i stawów, rozróżnia rodzaje kości, zna zasady prawidłowej postawy ciała i wskazuje sposoby profilaktyki wad postawy

Ocena dobra

Uczeń wyjaśnia mechanizm skurczu mięśnia, porównuje pracę mięśni antagonistycznych, opisuje skutki braku ruchu.

Ocena bardzo dobra

Uczeń analizuje współpracę kości, stawów i mięśni, wyjaśnia przyczyny i skutki wad postawy, uzasadnia rolę aktywności fizycznej.

Ocena celująca

Uczeń samodzielnie interpretuje schematy i ilustracje, proponuje działania profilaktyczne, korzysta z dodatkowych źródeł informacji.

UKŁAD POKARMOWY I ODŻYWIANIE

Ocena dopuszczająca

Uczeń wymienia narządy układu pokarmowego, wie, że pożywienie dostarcza energii.

Ocena dostateczna

Uczeń opisuje drogę pokarmu w organizmie, wymienia podstawowe składniki pokarmowe, zna zasady higieny spożywania posiłków.

Ocena dobra

Uczeń wyjaśnia na czym polega proces trawienia i wchłaniania, porównuje funkcje składników pokarmowych, omawia znaczenie wody i witamin.

Ocena bardzo dobra

Uczeń analizuje wpływ diety na zdrowie, wyjaśnia przyczyny chorób układu pokarmowego, samodzielnie planuje zdrowy jadłospis.

Ocena celująca

Uczeń samodzielnie ocenia swój sposób odżywiania, wykorzystuje wiedzę w praktyce,

UKŁAD ODDECHOWY I KRĄŻENIA

Ocena dopuszczająca

Uczeń wymienia narządy układu oddechowego i krążenia, zna podstawowe funkcje tych układów.

Ocena dostateczna

Uczeń opisuje drogę powietrza w organizmie, wymienia elementy wchodzące w skład krwi, opisuje budowę serca rozumie, że tlen jest niezbędny do życia.

Ocena dobra

Uczeń wyjaśnia mechanizm oddychania komórkowego i wymiany gazowej, opisuje i wyjaśnia na czym polega krążenie krwi i jej rolę w organizmie.

Ocena bardzo dobra

Uczeń analizuje współdziałanie układów oddechowego, pokarmowego i krwionośnego, wyjaśnia wpływ aktywności fizycznej na krążenie, uzasadnia potrzebę dbania o omawiane układy.

Ocena celująca

Uczeń interpretuje wyniki prostych obserwacji, proponuje różne działania prozdrowotne

UKŁAD WYDALNICZY, NERWOWY I DOKREWNY

Ocena dopuszczająca

Uczeń wymienia narządy układu wydalniczego, nerwowego i dokrewnego zna podstawowe ich funkcje .

☐ **Ocena dostateczna**

Uczeń opisuje budowę nerki oraz elementów układu nerwowego, wie, że hormony regulują pracę organizmu.

Ocena dobra

Uczeń wyjaśnia proces powstawania moczu, porównuje działanie układu nerwowego i hormonalnego, opisuje reakcje organizmu na bodźce, wyjaśnia zasadę pracy narządów zmysłów

Ocena bardzo dobra

Uczeń wyjaśnia skutki zaburzeń pracy układów, uzasadnia znaczenie higieny psychicznej.

Ocena celująca

Uczeń samodzielnie wyciąga wnioski, wykorzystuje wiedzę w sytuacjach problemowych, rozwiązuje problemy o podwyższonym stopniu trudności.

UKŁAD ROZMNAŻANIA I ROZWÓJ CZŁOWIEKA

Ocena dopuszczająca

Uczeń wymienia narządy układu rozrodczego męskiego i żeńskiego oraz i podstawowe funkcje, zna etapy rozwoju człowieka.

Ocena dostateczna

Uczeń opisuje podstawowe zmiany w okresie dojrzewania chłopców i dziewczynek, wyjaśnia na czym polega zapłodnienie.

Ocena dobra

Uczeń wyjaśnia przebieg rozwoju zarodkowego i płodowego, opisuje etapy życia człowieka, opisuje rolę hormonów w dojrzewaniu, opisuje zasady higieny okresu dojrzewania.

Ocena bardzo dobra

Uczeń analizuje zmiany fizyczne i psychiczne, zachodzące u ludzi w poszczególnych etapach życia i wyjaśnia ich wpływ na zachowanie, uzasadnia potrzebę odpowiedzialnych zachowań. Omawia wpływ stylu życia na rozwój i funkcjonowanie człowieka.

Ocena celująca

Uczeń wykazuje się dojrzałą postawą w swoim zachowaniu, rozumie prawidłowe zasady zachowania, wykorzystuje wiedzę biologiczną w praktyce.

Klasa 8

DZIAŁ 1. Podstawy genetyki

Ocena dopuszczająca

Uczeń wyjaśnia pojęcia: *cecha*, *dziedziczenie*, *gen*, wie, że cechy są przekazywane z rodziców na potomstwo, podaje przykłady cech dziedzicznych i nabytych u człowieka.

Ocena dostateczna

Uczeń opisuje budowę DNA w sposób uproszczony, wyjaśnia pojęcia: *chromosom*, *allel*, rozróżnia pojęcia: *genotyp* i *fenotyp*.

Ocena dobra

Uczeń wyjaśnia podstawowe prawa dziedziczenia Mendla, rozwiązuje proste krzyżówki genetyczne, rozróżnia i wymienia cechy dominujące i recesywne.

Ocena bardzo dobra

Uczeń analizuje dziedziczenie cech jednogenowych, wyjaśnia dziedziczenie płci i grup krwi.

★ Ocena celująca

Uczeń rozwiązuje zadania problemowe z genetyki, wykorzystuje wiedzę genetyczną w praktyce,

DZIAŁ 2. EWOLUCJA

Ocena dopuszczająca

Uczeń wyjaśnia pojęcie *zmiennosc*, podaje przykłady różnic między organizmami, wie, że zmienność jest podstawą ewolucji.

Ocena dostateczna

Uczeń rozróżnia zmienność dziedziczną i niedziedziczną, podaje definicje podstawowych pojęć związanych z ewolucją, wymienia dowody ewolucji.

Ocena dobra

Uczeń wyjaśnia mechanizm doboru naturalnego i sztucznego, porównuje dobór naturalny i sztuczny, opisuje przystosowania organizmów do środowiska.

Ocena bardzo dobra

Uczeń analizuje znaczenie mutacji i rekombinacji, wyjaśnia proces powstawania nowych i rozumie co wpływa na powstawanie nowych gatunków, interpretuje różne dowody ewolucji.

Ocena celująca

Uczeń samodzielnie formułuje wnioski ewolucyjne, rozwiązuje zadania problemowe o podwyższonym stopniu trudności, wykorzystuje dodatkowe źródła informacji.

DZIAŁ 3. EKOLOGIA

Ocena dopuszczająca

Uczeń wyjaśnia pojęcie *ekologia*, *organizm*, *populacja*, *ekosystem*, wymienia antagonistyczne i nieantagonistyczne oddziaływania między organizmami.

Ocena dostateczna

Uczeń opisuje zależności zachodzące między organizmami, rozróżnia producentów, konsumentów i destrucentów, podaje przykłady; podaje przykłady prostych łańcuchów pokarmowych.

Ocena dobra

Uczeń wyjaśnia przepływ energii i obieg materii w środowisku i na poszczególnych jego poziomach, analizuje zależności pokarmowe w ekosystemach, omawia negatywny i pozytywny wpływ działalności człowieka na środowisko.

Ocena bardzo dobra

Uczeń analizuje skutki zaburzeń w ekosystemach, uzasadnia potrzebę ochrony przyrody.,

Ocena celująca

Uczeń proponuje rozwiązania problemów ekologicznych, ocenia wpływ człowieka na środowisko, prezentuje postawę proekologiczną.

DZIAŁ 4. Człowiek i środowisko.

Ocena dopuszczająca

Uczeń wymienia formy ochrony przyrody w Polsce, wie, że działalność człowieka może zagrażać środowisku.

Ocena dostateczna

Uczeń opisuje wybrane formy ochrony przyrody i wyjaśnia na czym polega ochrona w tych formach, podaje przykłady parków narodowych w okolicy. Wyjaśnia pojęcie *zrównoważony rozwój*.

Ocena dobra

Uczeń porównuje założenia ochrony biernej i czynnej, wyjaśnia znaczenie obszarów chronionych, wymienia parki narodowe, omawia zagrożenia dla bioróżnorodności.

Ocena bardzo dobra

Uczeń analizuje przyczyny wymierania gatunków, wyjaśnia znaczenie bioróżnorodności, uzasadnia konieczność działań proekologicznych.

Ocena celująca

Uczeń samodzielnie planuje działania na rzecz ochrony przyrody, wykorzystuje wiedzę biologiczną w praktyce, prezentuje postawę odpowiedzialności za środowisko w życiu codziennym, podejmuje działania proekologiczne.

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów

Ocenianie odbywa się systematycznie poprzez:

- **Prace klasowe (sprawdziany):** Podsumowujące każdy dział (zapowiadane z wyprzedzeniem).
- **Kartkówki:** Obejmujące materiał z trzech ostatnich lekcji (mogą być niezapowiedziane).
- **Odpowiedzi ustne:** Znajomość bieżącego materiału oraz umiejętność pracy z różnymi źródłami wiedzy
- **Praca na lekcji:** Aktywność, uzupełnianie kart pracy, praca w grupach, praca z różnymi źródłami wiedzy (wykresy, tabele, teksty naukowe)